



18 жовтня в залі засідань Вченої ради НТУУ «КПІ» відбулося урочисте вручення стипендій Президента України переможцям Всеукраїнського конкурсу-захисту Малої академії наук (МАН) та Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів.

Привітати переможців прийшли президент МАН народний депутат України С.О.Довгий, заступник міністра освіти і науки України І.П.Зайцева, ректор НТУУ «КПІ» академік НАН України М.З.Згуровський, директор Інституту гідромеханіки НАН України академік НАН України В.Т.Грінченко.

«Всеукраїнські учнівські олімпіади та Всеукраїнський конкурс-захист проводяться щорічно і є найпоширенішими та наймасовішими інтелектуальними змаганнями в Україні. Загалом у системі МАН науково-дослідницькою діяльністю займається більше 100 тис.

## Стипендії Президента України – учням



учнів старших класів, на третій етап конкурсу-захисту наукових робіт потрапляє близько 1 тис. учнів, – зазначив президент МАН С.О.Довгий. – Нещодавно, відповідно до Указу Президента, Мала академія отримала статус «національної». Це дозволить розширити штати центрального і територіальних відділень МАН, залучити до наукової роботи більшу кількість дітей. Указом також передбачається запровадження премій, стипендій або інших винагород для переможців I і II етапів конкурсу МАН».

Стипендії Президента України для переможців Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів і Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України були запроваджені у 2006 році Указом Президента України. З 2006 по 2010 рік Президентськими стипендіями стали 1350 учнів. У цьому році

270 лауреатів стипендії Президента України з усіх регіонів України отримали спеціальні відзнаки і отримуватимуть стипендію розміром в 1 тис. грн протягом року.

*Анатолій Мініцький, викладач ІФФ*



## Зустріч в УЯЦ

Візит до НТУУ «КПІ» японських делегацій, які представляли всевітньо відомі компанії «Рігаку» та «І-глобаледж корпорейшн», відбувся 5 жовтня. Серед гостей – Торая Хідео – віце-президент компанії «Рігаку корпорейшн», Івата Акіхіко – директор «Рігаку Євро-

па», Пасмор Джеймс – радник президента «Рігаку корпорейшн», Сакамото Сігеру – директор АК «І-глобаледж корпорейшн», Т.М.Білоус – директор представництва та О.В.Пучков – начальник відділу аналітичного обладнання цієї компанії, В.О.Плотніков – головний інженер сервісного центру в Україні цієї компанії.

Відомо, що компанія «Рігаку» з моменту свого створення в 1951 р. посідає провідні позиції у використанні найсучасніших технологій при виробництві вимірювальної техніки для наукових досліджень. Маючи на своєму рахунку сотні інноваційних впроваджень, «Рігаку» разом зі своїми філіями є світовим лідером у таких галузях, як білкова і низькомолекулярна рентгенівська кристаліграфія, рентгенівська дифракція, рентгенівська спектроскопія, напівпровідникова метрологія, автоматизація, криогеніка та рентгенівська оптика. Компанія успішно працює в країнах СНД.

Московському інституті стали і сплавів у 2009 р. було створено Центр компетенцій «Рентгенівська дефрактометрія» на основі тристоронньої угоди про партнерство в освітній, науково-технічній та інноваційній сферах.

У НТУУ «КПІ» гостей приймали С.І.Сидоренко – проректор, п. О.Мідзутані – директор проекту JICA «Українсько-японський центр», С.В.Івашенко – голова служби радіаційної безпеки КПІ, проф. П.І.Лобода – декан ІФФ, В.П.Маслов – професор ПФФ, науковці з ФЕЛ, ФБТ та ін. У ході зустрічей було досягнуто домовленостей про початок комплексного співробітництва. Співпраця може дати важливі для університету результати – створення (спільно з компаніями «Рігаку» та «І-глобаледж корпорейшн») міжнародного міжфакультетського дослідницького центру, устаткованого обладнанням фірми «Рігаку».

Обладнання компанії «Рігаку» поставляється до МДУ ім. Ломоносова, С.-Петербурзького держуніверситету тощо. В



## Подвійні дипломи на ФЕЛ

Наш університет постійно розширює міжнародне співробітництво з навчальними закладами Європи та світу. Яскравим прикладом такої співпраці є програма подвійного магістерського диплома між НТУУ «КПІ» й ТУ Дрездена (Німеччина), першими учасниками якої стали А.Ткаченко та П.Голубев – студенти ФЕЛ з кафедри мікроелектроніки (завідувач – академік НАН України Ю.І.Якименко). Ця програма бере свій початок у 2007 р., коли між НТУУ «КПІ» та ТУ Дрездена було укладено угоду, відповідно до якої будь-який студент КПІ, що має диплом бакалавра та вступив до магістратури, перший рік (5-й курс) навчається в Україні, а другий (6-й курс) – у Німеччині. Для зарахування на програму необхідні знання німецької, підтверджені сертифікатом, та успішне складання (після 5-го курсу) чотирьох вступних іспитів до німецького ВНЗ. Така загальна вимога для всіх, хто бажає вступити до магістратури факультету електроніки ТУ Дрездена, незалежно від національності та громадянства.

Антон Ткаченко та Павло Голубев, успішно засвоївши програму 5-го курсу НТУУ «КПІ», продовжили навчання в лабораторії електронного монтажу ТУ Дрездена. Директор лабораторії проф.

Клаус-Юрген Вольтер, є головним координатором програми від ТУ Дрездена. Українські студенти відвідували ті ж заняття, що й їх німецькі колеги, виконуючи всі вимоги програми магістерського навчання в Дрездені, й одночасно проходили науково-дослідну практику. Дослідження проводилися на замовлення партнерів університету з німецької промисловості й фінансувалися ними. Після успішного завершення науково-дослідної практики студенти ще півроку працювали над магістерською роботою. Заключним етапом став захист магістерської німецькою мовою. Це відбулося 27 вересня ц.р. в ТУ Дрездена у присутності керівників магістерських робіт, директора лабораторії електронного монтажу, її співробітників та ін.

Через тиждень після повернення в Україну, а саме 8 жовтня 2010 р., відбувся другий захист, уже українською, в залі

засідань адміністративної ради НТУУ «КПІ» перед ДЕК, яку очолював професор, д.т.н. В.Г.Вербицький – директор Інституту мікроприладів НАН України. Серед присутніх – перший проректор Ю.І.Якименко, керівник управління міжнародних зв'язків професор Б.А.Циганок, декан ФЕЛ професор В.Я.Жуйков, професори В.Я.Петровський та Ю.М.Поплавко, керівники робіт з КПІ – доценти О.В.Верцанова й А.В.Івашук та ТУ Дрездена – професор Клаус-Юрген Вольтер і д-р Юрген Ульман; представники кафедри мікроелектроніки та ін. Студенти гідно представили результати своєї праці. Відповіді на запитання вони давали тією мовою, якою

вони лунали, – українською, російською, англійською, німецькою. Після успішного захисту й оголошення результатів відбулася жвава дискусія між усіма зацікавленими сторонами.

На завершення професор Клаус-Юрген Вольтер і д-р Юрген Ульман представили коротку презентацію для потенційних майбутніх учасників програми про можливість проведення досліджень, життя в Дрездені та інші аспекти програми подвійного магістерського диплома. Німецькі вчені відзначили високу професійну підготовку студентів НТУУ «КПІ» і висловили сподівання на продовження двостороннього співробітництва.

*За інформацією ФЕЛ*



*Антон Ткаченко*



**СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:**

- Зустріч в УЯЦ**
- Подвійні дипломи на ФЕЛ**
- Пропозиції НТУУ «КПІ» щодо державного сприяння інноваціям**
- Особистість**
- Створено Студентське відділення Інституту інженерів з електроніки та електротехніки**
- Окрема сторінка Вікторина Боброва**
- Виставка живопису В.В.Веселки**
- Зустріч через 50 років**



## Необхідне державне сприяння комерціалізації технологій

22 жовтня 2010 року на базі Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" під керівництвом заступника міністра освіти і науки України Є.М.Суліми відбулося розширене засідання робочої підгрупи "Розвиток науково-технічної та інноваційної сфери" Комітету з економічних реформ при Президентові України. На засіданні розглядалося питання передачі та комерціалізації технологій і об'єктів права інтелектуальної власності, створених за державні кошти.

Подаємо пропозиції нашого університету, підготовлені до зазначеного засідання.

Питання передачі і комерціалізації технологій та об'єктів права інтелектуальної власності (ОПІВ) уже не перший рік стоїть перед нашим суспільством. Актуальність цього питання пов'язана з тим, що ОПІВ є основою інноваційного розвитку провідних країн світу, а в Україні, за даними Держкомстату, в останні роки продовжується падіння показників інноваційної діяльності. Так, у 2009 р. інноваційною діяльністю у промисловості займалося 12,8 % обстежених промислових підприємств, тоді як у 2008 р. – 13,0 %, у 2000 р. – питома вага інноваційно активних підприємств складала 18,0 %. Частка реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі промислової продукції у 2009 р. склала 4,8 відсотка проти 5,9 відсотка в 2008 р. Однією з причин такого стану є відсутність дієвих законодавчих актів та економічних стимулів для суб'єктів інноваційної діяльності в реалізації інноваційних проектів, технологій та об'єктів права інтелектуальної власності.

З урахуванням того, що 2011 рік оголошено в Україні роком інноваційно-інвестиційного розвитку, державі потрібно багато зробити в різних галузях, зокрема і у вирішенні питань передачі і комерціалізації інноваційної продукції.

Для покращення ситуації з передачею та комерціалізацією технологій, що створені за державні кошти, за прикладом США, Великобританії, Росії та інших провідних країн світу, потрібна підтримка державою університетів, наукових установ і винахідників, що створюють нові технічні рішення і отримують охоронні документи на ОПІВ. Така підтримка, на нашу думку, може полягати в наступному:

**1. Законодавчо визнати право ВНЗ і наукових установ на об'єкти права інтелектуальної власності.** Для прикладу, прийнятий у США ще в 1980 р. Акт Бай-Доула, дозволив залишити ОПІВ, що створені за рахунок коштів уряду країни або штатів, у власності університетів і спричинив стрімке зростання процесу трансферу технологій і росту малих підприємств.

У Росії в 2009 р. прийнято Закон Російської Федерації «О внесении изменений в отдельные законодательные акты РФ по вопросам создания бюджетными научными и образовательными учреждениями хозяйственных обществ в целях практического применения результатов интеллектуальной деятельности» (набув чинності 02.08.2009 р.), який дозволив університетам і науковим установам розпоряджатися своєю інтелектуальною власністю та створювати малі інноваційні підприємства. Тому і в Україні настав час надати державним університетам та інститутам НАН України право розпоряджатися своєю інтелектуальною власністю і вносити до статутних фондів господарських товариств вартість об'єктів інтелектуальної власності, створених за державні кошти.

На законодавчому рівні потрібно також визначити питання закріплення і використання ВНЗ технологій та ОПІВ, що захищені в кандидатських і докторських дисертаціях після закінчення аспірантури і докторантури (як це зроблено в Росії).

2. У процесі впровадження ОПІВ при виконанні господарських тем, що передбачають закупівлю обладнання або комплектуючих, науковці ВНЗ мають проблеми з проходженням тендерних процедур, які пов'язані з термінами (тривалістю) їх проведення, вартістю обладнання і вибором організацій-виробників необхідної технічної продукції.

Тому пропонуємо розробити постанову Кабінету Міністрів України про внесення змін до Постанови від 17.10.2008 р. № 921 «Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти», якою вилучити з переліку випадків, на які поширюється дія цього Положення, науково-технічні, науково-дослідні та дослідно-конструкторські роз-

робки, що виконуються за рахунок господарських тем та бюджетних розробок, що пройшли конкурсний відбір на основі наукової та науково-технічної експертизи згідно з порядком проведення конкурсів наукових проектів.

3. З метою забезпечення необхідних умов для створення науковцями ВНЗ інноваційної продукції пропонується на державному рівні вирішити питання щодо зняття обмежень на обсяги витрат коштів, які зароблені університетами під час виконання госпдогвірної тематики та надання послуг (нині вони перераховуються до так званого спецфонду).

4. Законодавчо визначити пільгові умови для виконання інноваційних проектів, зокрема для покращення діяльності інноваційних структур, що створені на базі університетів та займаються впровадженням інноваційних технологій, пропонується внести ряд таких пропозицій до проекту Податкового кодексу України:

I. У розділі III "Податок на прибуток підприємств" статтю 154 доповнити пунктом 154.8. такого змісту:

"154.8. Звільняється від оподаткування прибуток суб'єктів господарської діяльності, одержаний упродовж визначеного спеціальним законодавством України строку реалізації інноваційних проектів, які зареєстровані у встановленому законодавством України порядку. Суми коштів, вивільнених у зв'язку із використанням податкової пільги, спрямовуються платником податку на здійснення науково-технічної та інноваційної діяльності.

Порядок цільового використання вивільнених від оподаткування коштів встановлюється Кабінетом Міністрів України".

II. Передбачити зняття податку на додану вартість при закупівлі нового устаткування, обладнання та комплектуючих, а також матеріалів, які не виробляються в Україні та будуть використовуватися для реалізації інноваційних проектів, зареєстрованих у встановленому законодавством порядку.

III. Для стимулювання власників підприємств займатися інноваційною діяльністю передбачити у Податковому кодексі України положення про те, що кошти з прибутку підприємства, які направляються на впровадження інновацій, не оподатковуються.

5. Край необхідно створити в Україні реальну систему венчурного фінансування. Галузь венчурного інвестування розвинена за кордоном і зрозуміла для інвестора, який хоче увійти до економіки нашої держави. Для покращення ситуації з венчурним бізнесом в Україні на державному рівні потрібно вирішити наступні питання:

– надання дозволу для пенсійних фондів і страхових компаній на інвестування у венчурні фонди;

– розробки та введення в дію закону про малі венчурні підприємства і фонди, який би регулював їх функціонування та ринок венчурного капіталу;

– створення інфраструктури венчурного фінансування, до елементів якої можна зарахувати фондові біржі, інжинірингові фірми, бізнес-інкубатори, технопарки, наукові парки;

– пільгового оподаткування і кредитування інноваційної діяльності;

– стимулювання притоку приватних інвестицій у високотехнологічні венчурні фонди, бізнес-інкубатори шляхом доінвестування їх державою та передачі їм у управління відповідних об'єктів державної власності;

– розвитку кадрового та наукового потенціалу шляхом створення науково-освітньо-виробничих комплексів.

6. На сьогоднішній день прийнято Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій", але він фактично не працює. Відсутні дієві механізми його впровадження. Необхідно ухвалити низку підзаконних актів.

7. Існує також проблема з постановки на бухгалтерський облік патентів та інших охоронних документів, створених за бюджетні кошти. Потрібно законодавчо визначити цей механізм і механізм здійснення контролю за його виконанням.

8. Адекватними заходами на рівні держави має бути стимульована підготовка фахівців з питань інноваційного менеджменту, здатних вирішувати практичні завдання з комерціалізації наукових розробок і технологій в сучасних ринкових умовах.

*М.Ю.Ільченко,  
проректор з наукової роботи,  
член робочої підгрупи "Розвиток науково-технічної та інноваційної сфери" Комітету з економічних реформ при Президентові України*

## ОСОБИСТІТЬ

## ПІВСТОЛІТТЯ В КПІ

Сергій Вікторович Сидоренко – кандидат технічних наук, доцент кафедри хімічного, полімерного та силікатного машинобудування ІХФ. З Київського політехнічного його пов'язує велика цифра 50 – саме стільки років Сергій Вікторович пропрацював тут викладачем. І чого тільки в його житті не траплялося за ці понад 50 років!

Початок виявився важким. Адже Сергій Вікторович був сином «ворога народу», репресованого і розстріляного. Така «характеристика» легко могла відібрати у людини все. Тож фактично нездійсненним здавалося те, чого зумів досягти у шкільні роки Сергій Вікторович, – отримати золоту медаль. Ще одне досягнення – посада секретаря комсомольської організації – дозволило вже тоді проявити себе Людиною: Сергій Вікторович пішов уроріз з думкою керівництва і став на захист дівчини, яку мали вигнати за дрібне порушення.

Кажуть, що хороша людина хороша в усьому. Певно, що це відповідає дійсності і для Сергія Вікторовича – легко йому давалося не лише навчання, але й спорт, та ще й не один: вправний він був і у футболі, і в легкій атлетіці.

До Київського політехнічного інституту Сергій Вікторович вступив на факультет хімічного машинобудування. За студентські роки назбиралося багато пригод, однак хотілося розповісти про наполегливість майбутнього науковця: коли йому важко давалася нарисна геометрія, він щодня по півтори години самостійно займався і склав іспит на «відмінно». Хоча їй йому не доводилося складати так вже й часто: більшість отримував автоматом. Тож нині як викладач він керується принципом ніколи не ставити оцінки менше тієї, на яку студент знає.

Робота на кафедрі, після закінчення інституту, окрім викладацької частини, була наповнена і організаційською – Сергій Вікторович обіймав посаду начальника штабу праці КПІ в період великого будівництва інституту (1974-1981 рр.), коли навчально-виробничі площі КПІ зросли втричі. Пройшов він і «деканатську школу», адже на початку 80-х

років працював заступником декана факультету хімічного машинобудування з навчально-виховної роботи.

У викладацькій роботі Сергія Вікторовича була і «спекотна» смуга – робота в Конакрійському університеті Гвінейської Республіки. Для цього довелося вивчити французьку, однак завдяки цьому він має розроблених 2 курси лекцій саме цією мовою. І в Гвінеї Сергій Вікторович здобув повагу своїх студентів – разом зі студентами працював над модернізацією установки для виготовлення цукатів. Робота на Африканському континенті не була легкою: хвороби, антисанітарія, а ще, приїхавши до Конакрійського університету довелося читати не ті курси, про які було домовлено спочатку. І знову Сергій Вікторович довів, що він справжній професіонал.

За піввіку своєї роботи Сергій Вікторович склав вісім курсів лекцій, з яких чотири – нові. На його рахунок 130 друкованих робіт, більше 20 патентів та понад 20 методичних розробок.

Він і тепер не зупиняється на досягнутому і продовжує роботу над різними науковими питаннями: теплообмін без зміни та при зміні агрегатного стану теплоносіїв, теплообмін при полімеризації

полімерів, сушка листових, сипучих матеріалів, адсорбція слабо концентрованих розчинів, створення та регенерація ефективних адсорбентів, дослідження критичних теплових потоків нанорідин. Окрім Київської політехніки, Сергій Вікторович співпрацює з Інститутом газу НАН України.

Як викладач Сергій Вікторович завжди стояв на боці студентів, витрачав на них без міри часу – і вони залишилися йому за це так само без міри вдячними. Чесність, порядність, людяність, любов до своєї роботи, відданість своїй справі, товариськість і надійність – такими словами характеризують його колеги.

Про Сергія Вікторовича Сидоренка хотілося б розповісти ще багато всього хорошого. Хай і надалі йому славно працюється в Київській політехніці. Чекаємо на 60-річний ювілей його викладацької діяльності.

*Валерія Добричевіч*



*С.В.Сидоренко*

## Створено Студентське відділення IEEE

На факультеті електроніки 8 жовтня відбулася непересічна подія – проведено перше організаційне засідання шойно створеного в НТУУ «КПІ» Студентського відділення всесвітньо відомого Інституту інженерів з електроніки та електротехніки (IEEE, Institute of Electronic and Electrical Engineering) – IEEE KPI Student Branch.

IEEE – найбільша у світі професійна організація інженерів та науковців, які працюють у галузях електроніки, електротехніки, телекомунікацій, робототехніки та комп'ютерних технологій. Організація об'єднує майже 400 тисяч членів (з них понад 90 тисяч – студенти) у понад 160 країнах світу. Основну увагу IEEE приділяє освіті та науковим дослідженням, які проводяться спільно університетами й високотехнологічними компаніями, а також залученню сту-

дентів до використання найновіших технологій і досягнень у науці через гранти та інші форми підтримки.

IEEE видає 148 міжнародних науково-технічних журналів та збірників, надає доступ до повних текстів більш ніж 2,5 млн статей через свій веб-сайт. На кошти організації проводиться більш ніж 1100 конференцій у 73-х країнах щороку. Організаційно IEEE складається з 38-ми спілок та 7-ми технічних рад, а географічно розділена на 10 регіонів та 331 локальну секцію. Сьогодні IEEE налічує по всьому світу 1855 студентських відділень, з яких 483 діють при університетах та коледжах. І ось, нарешті, створено перше в нашому університеті Студентське відділення IEEE – IEEE KPI Student Branch. Цікаво, що відбулося це в день 125-ї річниці з дня заснування IEEE, коли по всьому світу проводяться святкові заходи.



*Виступає Борис Працюк – організатор і голова IEEE KPI Student Branch*

Організатором та головою Студентського відділення IEEE KPI є аспірант кафедри фізичної та біомедичної електроніки ФЕЛ Борис Працюк, який є членом IEEE більше двох років і має досвід міжнародного співробітництва та тісні контакти з членами IEEE з різних країн. 8 жовтня було скликано за-

гальні збори Студентського відділення IEEE КПІ, в ході яких всіма студентами, що виявили бажання взяти участь у цій організації, було підписано офіційні документи про організацію Відділення в нашому ВНЗ. Першим членом IEEE KPI Student Branch став студент 4-го курсу гр. ДМ-72 кафедри фізичної та біомедичної електроніки Олег Панічев. Членами IEEE KPI Student Branch стали 12 осіб з ФЕЛ, ФЕА та ІТС.

Наразі до Студентського відділення входять студенти, аспіранти та молоді викладачі НТУУ «КПІ», які є членами різноманітних товариств залежно від наукових інтересів: Товариства з мікрохвильової техніки та технологій (IEEE Microwave Theory and Techniques Society); Товариства інженерів з біомедичної електроніки (IEEE Engineering in Medicine and Biology Society); Товариства з обробки сигналів (IEEE Signal Processing Society); Товариства з приладів та вимірювання (IEEE Instrumentation and Measurement Society); Комп'ютерного товариства (IEEE Computer Society); Товариства з телекомунікацій (IEEE Communications Society).

Привітали студентів з цією подією та підписали необхідні документи декан ФЕЛ, завідувач кафедри промислової електроніки д.т.н., проф. В.Я.Жуйков та заступник першого проректора, завідувач кафедри фізичної та біомедичної електроніки д.т.н., проф. В.І.Тимофєєв. Свої привітання та добрі побажання членам IEEE KPI передали голова Української секції IEEE декан ФЕА д.т.н., проф. О.С.Яндурльський; голова Українського відділення Товариства IEEE з мікрохвильової техніки та технологій д.ф.-м.н. проф. Ю.М.Поплавко, а також представники НТСА НТУУ «КПІ».

Членами IEEE можуть стати всі бажаючі студенти, аспіранти та молоді викладачі НТУУ «КПІ». IEEE, перш за все, надає доступ до найновіших публікацій в обраній галузі науки і техніки, пропонує знижені організаційні внески за участь у конференціях, гранти на поїздки, стипендії на навчання та науково-технічні конкурси. Для отримання більш докладної інформації завітайте на сайт [www.ieee.org](http://www.ieee.org) або зв'яжіться з Борисом Працюком електронною поштою [b.pratsiuk@iee.org](mailto:b.pratsiuk@iee.org).

Серед найближчих планів Студентського відділення IEEE KPI – розширення зв'язків та поглиблення співпраці з перспективною молоддю, надання консультативної допомоги щодо доступу до професійних і навчальних ресурсів IEEE, організація семінарів та конференцій, запрошення всесвітньовідомих учених для читання лекцій. Хотілося б, щоб великі можливості, що відкриваються перед членами IEEE, та допомога, яку надає IEEE для професійного та наукового зростання, були використані на ваше благо та благо рідного університету.

*А.О.Попов, заст. декана ФЕЛ з наукової роботи та міжнародного співробітництва, радник Студентського відділення IEEE KPI, член IEEE*



## Окрема сторінка Вікторина Боброва

Закінчення

Початок у №32 за 21 жовтня 2010 р.

Ректор

Київському політехнічному інституту буревії революцій та Громадянської війни завдали ударів майже нищівних. Заняття в ці роки проводилися лише епізодично; значно скоротилася кількість студентів, зменшився професорсько-викладацький склад; велика частина майна, устаткування і обладнання було знищено або розкрадено; бібліотека позбулася значної частини своїх фондів. З настанням миру Правління КПІ, Рада професорів та господарський комітет почали спроби якоюсь відновити повноцінне життя навчального закладу, але було абсолютно зрозумілим, що домогтися цього без повної перебудови усього інститутського життя не вдасться: в нових умовах і жити потрібно було по-новому. Початок нового життя поклав наказ Комісії по Управлінню Вищими Школами м. Києва №184 від 8 листопада 1920 року. Ним вирішено основних питань організаційно-господарського забезпечення інституту було покладено на спеціально створену Організаційну Раду, до складу якої разом з професорами та працівниками КПІ були включено і кілька колишніх його випускників, які як фахівці працювали в структурах нової влади. Членом Ради став і Вікторин Бобров.

Організаційна Рада під керівництвом професора КПІ і, водночас, активного громадського діяча та учасника визвольних змагань останніх років Сергія Веселовського працювала до кінця березня 1920 року. Головним підсумком її діяльності стало відновлення регулярних занять (хоча й через відсутність опалення, по-більшості, не в інститутських приміщеннях), затвердження нових навчальних програм, формування оновленого викладацького складу, і початок вирішення найнагальніших господарських проблем.

Курс Оргради на повноцінне відновлення та реформування засад інститутського життя продовжив призначений після її розформування та переведення інституту на нормальний режим діяльності новий ректор – до того завідувач кафедри технології сільськогосподарських виробництв інституту професор Іван Кухаренко. При ньому було проведено перший повосний набір студентів на перший курс, в інституті відкрився перший у місті робітфак для підготовки робітничої молоді до навчання у вищому навчальному закладі, збільшився випуск спеціалістів, з інститутських приміщень виселено сторонні організації. Кухаренко, однак, пропрацював на посаді ректора лише кілька місяців, оскільки у зв'язку з переобтяженістю роботою поза КПІ, залишив її наприкінці 1921 року.

І ось, 15 грудня того ж року на його місце наказом Головопрофосвіти був призначений В. Бобров при (цікава прикмета часу!) «політкомісарі Калиненку К.С.». Варто додати, що призначення це було зовсім несподіваним, бо Вікторин Флавіанович на той час не лише очолював завод «Ремповітря-6», але ще й за сумісництвом викладав на електротехнічному факультеті КПІ загальне машинобудування, а з 1 березня 1921 року обіймав посаду заступника декана механічного факультету.

Проте діяльність нового ректора розпочалася не з навчальних питань. Інститут все ще не міг оговтатися після руйнівних воєнних років, тож саме відродження його господарства було найнагальнішим завданням керівника. Цікавою ілюстрацією стану, в якому прийняв інститут В. Бобров, є акт Комісії про передачу справ новому ректору, складений 19 грудня 1921 року (мова, стиль та правопис оригіналу збережені):

«Всі будови Київського Політехнічного Інституту вимагають ремонту; каналізація не працює за браком води; водоперегінна сітка поповнена і перебуває в стані безпорядному, санітарне становище КПІ надто погане і необхідно негайно вжити низку заходів для поліпшення його. Центральне опалення потребує капітального ремонту і не функціонує... Запасів палива в Інституті нема, дрова, що наготовані, ще не підвезені. Обоз та зброя зовсім несправні, є лише двос коней та сани, запасів фуражу для коней нема, окрім 40 пудів вівса та 20 пуд. комбіхарчу, авансу на заготовку фуражу нема... Матеріальна відчуженість налагоджена кепсько.

За час з лютого по грудень зафіксовано 13 крадіжок, справи передані про них до СУДУПРОЗу, але нічого не розшукано. Охорона Інституту потребує збільшення особистого складу. Бракує також службового персоналу в господарській частині. Телефонна сітка потребує ремонту, зв'язок з містом налагоджено лише 14 грудня...» і т.д.

Невдовзі на посаді директора заводу «Ремповітря» В. Боброва змінив воєнком підприємства В. Герасименко-Ленський, і Вікторин Флавіанович зміг повністю зосередитися на роботі в інституті. Розпочав він, зрозуміло, з розв'язання проблем суто господарчих – на той час найнагальніших. Саме В. Боброву з його досвідом організації роботи великих колективів в умовах війни та повосний розрухи, за допомогою рішучих заходів, у тому числі і дисциплінарного характеру, вдалося впродовж доволі короткого часу відновити діяльність структур життєзабезпечення інституту. Новий ректор був навіть змушений запровадити трудову повинність, яка зберігалася в КПІ до 1925 року. Тож досить

скоро двері для студентів відчинила інститутська бібліотека-читальня, знов почали функціонувати академічні гуртки, прийняла відвідувачів студентська їдальня, відкрився студентський клуб. І найголовніше – за короткий період було відремонтовано обладнання лабораторій та майстерень і відновлено їх роботу. Понад те, були створені авіаційні майстерні, радіотехнічна та електромеханічна лабораторії, дослідна станція сільськогосподарських виробництв.

Уже в лютому 1922 року в інституті було проведено перереєстрацію студентів – їх виявилось 2081, навесні 75 з них отримали дипломи, а восени на перший курс було прийнято ще 510 молодих людей. Нову зиму вони зустріли вже в придатних до роботи аудиторіях – на початку 1922/23 навчального року силами спеціально створеної бри-



гади студентів і робітфахівців без схем водоперегінної та пароперегінної мереж, майже без необхідних інструментів і матеріалів вдалося відремонтувати 4 парові котли, що не працювали з 1916 року. Всі інститутські будівлі почали опалюватися і почастішали водою. Вперше після 1915 року КПІ отримав можливість працювати в усіх своїх приміщеннях!

### Авіаційна спеціалізація

І все ж таки, навіть у перші дні роботи новий ректор спрямовував свою енергію не лише на вирішення господарських та організаційних питань. Ще до свого призначення він виступив з ініціативою про відкриття при механічному факультеті КПІ авіаційної спеціалізації, і вже в 1921 році на неї були прийняті перші студенти. До навчального плану механічного факультету були включені курси з авіаційних дисциплін, працівники та студенти інституту обладнали навчально-демонстраційні авіаційні майстерні, авіа музей та кабінет авіаційного моторобудування. В. Бобров став засновником і головою Ради авіаційного відділу КПІ, а згодом, уже як ректор, узяв на себе завідування авіаційними майстернями і, водночас, наукове керівництво діяльністю їх конструкторського бюро.

Варто зауважити, що програма діяльності окремого факультету з авіаспеціалізації кілька років поспіль вносилися в навчальні плани КПІ, але кожного разу при затвердженні цих планів керівними органами викреслювалася. При цьому в щорічні звіти про діяльність КПІ обов'язково вносилися розділи про успішну підготовку в інституті спеціалістів цього профілю. Оскільки окремих факультетів відкрити було неможливо, за ініціативою В. Боброва при КПІ було засновано Авіаційне науково-технічне товариство (АНТТ), яке серед інших виконувало функції Предметної комісії з авіабудування та, частково, навіть функції авіаційного факультету, оскільки в рамках його діяльності проводилося практичне і теоретичне навчання студентів. Причому навчання на високому рівні, оскільки серед викладачів були такі помітні в галузі фахівці, як професори О. Котельников та І. Штаерман (аеродинаміка), проректор КПІ Іван Касяненко (керівництво практичними роботами), його брат Андрій Касяненко (теорія аероплану) та інші. Напевно, зайве говорити, що головою АНТТ його члени обрали саме В. Боброва. Він, до речі, ще й викладав в АНТТ проектування аеропланів.

В АНТТ працювали науково-дослідна, виробнича, планерна, льотна секції та секція авіаційних двигунів (принагідно зауважимо, що планерна секція КПІ скеровувала діяльність усіх планерних гуртків Києва). Окрім того, працювало бюро наукової пропаганди та авіаційна бібліотека. У травні 1923 року АНТТ спільно з Товариством друзів Червоного Повітряного Флоту Правобережжя почало видавати ілюстрований журнал «Авіація і воздухоплавання», значну частину матеріалів якого готували самі ж члени АНТТ – викладачі та працівники КПІ. Видання це було цікавим як для фахівців, так і для аматорів авіації, яких тоді було дуже багато. Для навчальних цілей в інституті було створено Авіаційний кабінет з різноманітними зразками авіаційного обладнання та вузлів літаків, показовою авіамаєстерню й складальний цех, де було відремонтовано і споруджено кілька планерів і літаків. Уже в перший рік існування АНТТ його члени власноруч відремонтували літаки «Вуазен»

та «Анасалъ» і здійснювали на них навчальні та агітаційні польоти. Трохи пізніше, вже в середині 20-х років студенти КПІ – учасники планерного гуртка побудували цілу серію планерів, які мали назву КПІР: КПІР-1, КПІР-1бис, КПІР-3, КПІР-4, причому фахівці, які бачили деякі з цих апаратів під час традиційних Всесоюзних змагань планеристів у Коктебелі, за конструкцією, чистотою обробки та простотою складання вважали їх кращими серед радянських планерів того часу. Саме в АНТТ та в цьому гуртку зробили перші кроки на шляху підкорення неба заступник генерального конструктора ДКБ О. Антонова, уславнений полярний льотчик Герой Радянського Союзу Олексій Граціанський; головний конструктор ракетно-космічних систем академік АН СРСР Сергій Корольов; відомий авіаконструктор, заступник головного конструктора КБ М. Полікарпова доктор технічних наук Дмитро Томашевич; технічний директор Київського авіаційного заводу, згодом – заступник головного конструктора дослідно-конструкторського відділу цього підприємства В. Таїрова Степан Карацуба та інші знані у вітчизняному авіабудівній фахівці.

У 1924 році на механічному факультеті КПІ було відкрито окрему кафедру літакобудування. Певна річ, очолив її особисто ректор – В. Ф. Бобров. Особливістю кафедри була її технологічна спрямованість. Питанням технології приділялася особлива увага і в навчальних курсах, і в організації виробничої практики, і в тематиці дипломного проектування.

Перший випуск авіаційних інженерів, які навчалися за авіаційною спеціалізацією на механічному факультеті КПІ, відбувся 1925 року. Дипломні проекти студентів були безпосередньо по-

в'язаними з реальними потребами народного господарства і мали дуже високий рівень. Достатньо згадати, що серед тих перших випускників був видатний український авіаконструктор Костянтин Калінін, який вийшов на захист диплома з актами про закінчення державних випробувань його першого літака, що отримав назву К-1. Апарат був визнаний придатним для використання в цивільному повітряному флоті країни як такий, що повністю задовольняє всім вимогам, які ставляться до пасажирських машин, і рекомендований для серійного виробництва. Зауважимо, що на час закінчення інституту дипломант був членом правління АНТТ і, паралельно з навчанням, працював на посаді начальника виробничого заводу «Ремповітря-6» та керував роботою його невеличкого тоді конструкторського бюро.

### Пора реформ

Рани, нанесені країні революціями і Громадянською війною, самі по собі не затягувалися. Головним засобом їх лікування стало швидке відродження економіки. Відтак двадцять років минуло



століття для промисловості республік колишнього СРСР були роками відродження і нарощування виробничого потенціалу. Певна річ, процеси ці потребували що не рік, то більшої кількості інженерів. Тож на шляху індустріалізації, який було обрано державою, технічним ВНЗ відводилося дуже важлива роль.

Свою відповідальність у справі підготовки фахівців для народного господарства повною мірою усвідомлювало і очолюване В. Бобровим Правління КПІ. Уже у 1924/25 навчальному році інституту вдалося досягти майже революційних обсягів підготовки інженерів на всіх його факультетах. Водночас нові вимоги до спеціалістів і стрімкий розвиток техніки потребували внесення змін до навчальних програм і планів, розробки нових, сучасних посібників і підручників. Практичну, дуже важливу для виховання майбутніх інженерів складову навчання, окрім згаданих уже вище секцій АНТТ та щорічних літніх виробничих практик, забезпечували навчальні майстерні КПІ, хімічний завод, автомаєстерні та дрібні ремонтні майстерні, керівництво діяльністю яких здійснював спеціальний технічний відділ інституту. Збільшення випуску фахівців вимагало і нових викладацьких кадрів, підготовка яких здійсню-

валася також в інституті. Тож уже на початку першої п'ятирічки в КПІ навчалось 65 аспірантів, багато з яких стали згодом відомими не лише в Україні, але й далеко за її межами вченими і педагогами. Всіляко залучалися студенти й до діяльності наукових гуртків і семінарів, які також виконували роль школи для майбутніх науково-педагогічних кадрів: якщо у 1923-24 рр. в них набували досвіду 101 чоловік, то в 1924-25 рр. – уже понад 1100! Розширювалися й зв'язки з Академією наук УРСР, вищими навчальними закладами Харкова, Москви, Ленінграда, Баку. Представники інституту постійно брали участь у методичних наукових нарадах, конференціях і з'їздах, причому матеріали цих заходів обов'язково обговорювалися в інституті.

Але наприкінці двадцятих років вищі навчальні заклади країни, в тому числі й КПІ, накрила хвиля змін. Керівництво держави вважало, що діяльність вищої школи не відповідає практичним завданням індустріалізації країни. У липні 1928 року питання підготовки інженерів було навіть винесено на розгляд чергового Пленуму ЦК ВКП(б). Завдання, які ставилися перед ВНЗ, були сформульовані в резолюції «Про поліпшення підготовки нових спеціалістів». У листопаді 1929 року – нова резолюція чергового Пленуму, присвячена фактично цьому ж питанню, – «Про кадри народного господарства». У вищих почалася лихоманка реорганізації: спільно розширювалася номенклатура спеціальностей, відкривалися нові факультети й інститути, перетасовувалися кадри.

Процеси ці не могли оминути й КПІ та його керівництво. Вікторина Боброва переводять на посаду директора новоствореної Київської філії Науково-дослідного інституту Променергетики. Втім, посади професора кафедри літакобудування КПІ він не залишив. Понад те, потроїв зусилля щодо створення в інституті окремого авіафакультету. І в 1931 році такий факультет нарешті створюється! Додамо, що невдовзі, в серпні 1933 року, на його базі був утворений вже самостійний навчальний заклад – Київський авіаційний інститут (тепер – Національний авіаційний університет).

### Професор МАІ

Однак у той час Вікторина Боброва вже в Києві не було: у 1931 році його переводять на роботу на Московський авіазавод №39 ім. В. Р. Менжинського, а 1933 року він обіймає посаду декана літакобудівного факультету Московського авіаційного інституту – нового технічного ВНЗ, утвореного в період реформування вищої школи на базі аеромеханічного факультету МВТУ. В 1936-1937 роках Вікторин Флавіанович навіть очолює цей інститут, але головне, що він знов поринає у звичну для себе атмосферу наукової, адміністративно-педагогічної та науково-редакційної діяльності. З-під його пера виходять навчально-методичні посібники та підручники з літакобудування, багато уваги він приділяє роботі з дипломниками, науковому керівництву, редагуванню та рецензуванню спеціальних праць з окремих проблем конструювання та технології літакобудування. Зауважимо, що при всьому цьому В. Бобров – рідкісний випадок в історії вітчизняної вищої школи! – не мав учених студентів, хоча якщо судити по відгуках на його праці Державної експертної комісії, за своїм науковим змістом більшість з них значно перевищувала рівень дисертацій, що захищалися в ті часи! У 1939 році це підтвердила Вища атестаційна комісія СРСР, яка затвердила його у званні професора.

Навчальний процес у МАІ не переривався навіть у роки Великої Вітчизняної війни: в жовтні 1941 року більша частина його викладацького складу, студентів, а також обладнання були евакуйовані до Алма-Ати, але після розгрому німців під Москвою, вже у лютому 1942 року навчальний процес знов було поновлено в московських приміщеннях інституту. Для забезпечення збільшення обсягів випуску кінце потрібних для авіаційної промисловості фахівців навчальний план їхньої підготовки було стиснуто і скорочено до 3,5 років, інститутські навчально-виробничі майстерні налагодили випуск продукції оборонного значення, а всі науково-дослідні роботи інституту були переорієнтовані на військову тематику. Природно, що В. Бобров як один з загальноновизнаних авторитетів у питаннях авіабудування весь час перебував у гущі цієї роботи. Тож попри всі обставини війни, його 60-річний ювілей, який припав на 25 квітня 1944 р., був в інституті відзначений урочисто, а у вересні 1945 року він був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Немає сумнівів, що Вікторин Бобров з його знаннями і досвідом міг би ще багато зробити для авіаційної науки та освіти в мирні часи. Але через зараження крові трагічно помер 17 квітня 1946 року. А проте, того, що він устиг зробити, цілком достатньо для того, щоб історія його життя була вписана в історію вітчизняної вищої школи та авіаційної промисловості окремою сторінкою.

Михайло Згуровський,  
ректор НТУУ «КПІ», академік



## Ювілей живописного життя Володимира Веселки



Проректор Г.Б. Варламов вітає В.В. Веселку

Володимир Володимирович Веселка – живописець, який усе життя присвятив мистецтву. Народився в сім'ї художника, в Києві. Навчався в дитячій художній студії, у вечірній художній школі, згодом – у Республіканській художній школі імені Т.Г.Шевченка та Київському державному художньому інституті. З 1976 року брав участь у міських, республіканських і всесоюзних художніх виставках.

Володимир Володимирович завжди жадав нових вражень, які б могли стати новими штрихами на його полотнах. Ще за студентських років художнику поталанило побувати в загадковій Карелії – там, де ходили знамениті Микола Реріх, Костянтин Васильєв, Архип Куйнджі. Враження від трирічних мандрів незайманими, кольоровими просторами уже понад тридцять років перепов-

нюють митця – вражаюча дійсність і досі є основою у творчості художника.

З 1989 року Володимир Володимирович працював художником-постановником на кіностудії ім. Довженка. За його участю було знято 16 фільмів, зокрема, «Юденкрайс, или Вечное колесо» Василя Домбровського, «Дика любов» Віллена Новака, «Відьма» Галини Шигаєвої. Фільм «Відьма» отримав першу премію на кінофестивалі за образотворчу сторону даної картини.

Повчитися малювати в майстра може кожен, незалежно від умінь і художньої «освіченості». Для цього приходьте в художню студію «Гармонія», що діє при НТУУ «КПІ» майже двадцять років. Керівник і викладач студії – В.В.Веселка.

Принцип навчання Володимира Володимировича вкладається у відоме правило лікаря:

«Не нашкодь». Художник ділиться з учнями секретами своєї майстерності, проте не наважується судити, що правильно, а що – ні. «Я можу висловити свою суб'єктивну думку щодо картини, не більше. А оцінить усе час», – говорить Володимир Володимирович.

16 жовтня Володимиру Володимировичу виповнилося 60. З нагоди ювілею художника в Картинній галереї НТУУ «КПІ» з 14 по 22 жовтня проходила виставка його картин.

На урочисте відкриття виставки В.В.Веселку прийшли привітати проректор НТУУ «КПІ»



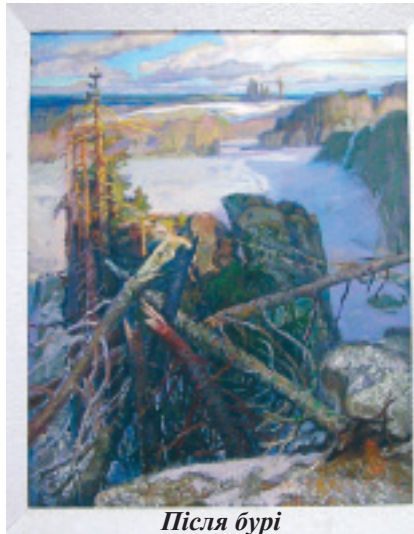
Сторожова вежа

Г.Б.Варламов, нинішні і колишні учасники студії «Гармонія», колеги, студенти.

Віктор Куравльов, колега автора, виступаючи на відкритті з привітальним словом, відзначив високий творчий стиль Володимира Володимировича і навіть порівняв з такими художниками, як Реріх, Грицай.

Володимир Володимирович завжди радий новим людям у своїй студії, що знаходиться в корпусі № 7, ауд. 102-А. Графік роботи: ср – з 16:00 до 19:00, чт – з 16:00 до 19:00, сб – з 14:00 до 17:00, нд – з 10:00 до 13:00. Приходьте творити чи просто спілкуватися і пізнавати глибокий живописний світ Майстра.

Анюта Камонгар



Після бури

## ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ 50 РОКІВ

Ювілейна зустріч випускників, які закінчили в 1960-му електротехнічний факультет КПІ (тепер ФЕА), відбулася у вересні в НТУУ «КПІ». Зі 110 тодішніх випускників енергетичних спеціальностей – електричні станції та електричні мережі і системи – з'їхалися 40 осіб з України, Росії, Молдови, Німеччини й Ізраїлю. Зібралася половина з тих, хто був сповіщений про зустріч.

Зустріч випускників проходила в першому корпусі. Адміністрація і громадські організації КПІ зробили все, щоб зустріч пройшла в сприятливих умовах. Велику допомогу в організації заходу надав В.В. Лазаренко.

Згадували минуле, розповідали про себе. Мова зайшла також про якість отриманої нами освіти. У цілому всі погодилися, що нас учили непогано. Ми одержали основи університетської освіти і пройшли попередню інженерну практику по своїй спеціальності. У нас були гарні викладачі. Потім доучувалися і переучувалися протягом усієї трудової діяльності. Багато чого визначалося зовнішніми факторами й особистими прагненнями. Активна частина нашої роботи збіглася з технічним переоснащенням промисловості. В енергетиці будувалися довгі лінії високої напруги, створювалися великі блоки на електростанціях, зводилися могутні гідроелектростанції, широко впроваджувалася автоматика й обчислювальні комплекси. Було виконано величезний обсяг робіт. В енергетиці не було великих аварій.

Цікавими є відповіді в анкетах учасників зустрічі. Виявилось, що більшість випускників були керівниками груп, секторів, лабораторій і відділів, тобто належали до того прошарку інженерних посад, на кого припадає основне навантаження і відповідальність. Дехто досяг високих посад в енергетиці: Ю.Тимофєєв працював заступником міністра енергетики СРСР, Л.Бичков керував диспетчерським управлінням складної енергосистеми Північно-Західного регіону Росії. Вони й досі продовжують працювати, передаючи свій багатий досвід молодим. Ю.Тимофєєв і Л.Бичков також беруть участь у роботі урядової комісії з відтворення в енергетиці інспекційних структур, що повинні контролювати надійність і технічний стан енергетичного обладнання й систем керування. Ця проблема виникла в Росії після аварії на Саяно-Шушенській ГЕС.

З анкет випливає, що тільки одна третина випускників працювали безпосередньо в енергетиці. Інші займалися проектно-конструкторськими розробками (20%), брали участь у будів-

ництві й експлуатації енергетичного обладнання великих промислових підприємств (25%), працювали в науково-дослідних організаціях (15%), викладали в середніх і вищих навчальних закладах, зокрема в КПІ (10%). Майже кожен десятий випускник має наукове звання чи науковий ступінь.

Одна з наших випускиць, А.Ревенко, отримала другу освіту (гуманітарну) і стала відомим фахівцем з історії й теорії мистецтва; нині вона успішно продовжує працювати у цій сфері. За її словами, технічна освіта допомагає в її нинішній професії. Крім того, вона серйозно захоплюється живописом і написала багато картин.

Майже всі учасники зустрічі з теплотою згадували студентські роки, адже це був чи не найкращий період нашого життя. У пам'яті залишилося все: залікові сесії, викладачі, поїздки в колгосп і на цілину, студентське братерство, прогулянки Києвом (натоді тихим, зеленим і квітучим), скромні студентські вечірки, участь у спортивних змаганнях і культурних заходах. Наша юність мала романтичне забарвлення. Виникали особисті симпатії і створювалися перші сім'ї. Студенти жили скромно і приділяли велику увагу навчанню ще й тому, що було мало

відволікаючих факторів, не було такого різноманіття розваг і спокус, що їх спостерігаємо нині. Як обчислювальні засоби використовували логарифмічні лінійки. Бібліотеки, читальні і креслярські зали завжди були переповнені.

Багато з нас написали в анкетах, що вміють робити руками все, за що беруться: будувати дачі, ремонтувати побутову техніку й автомобілі, розводити бджіл. Не відстають від чоловіків і жінки.

З анкет можна зробити висновок, що у важкі хвилини представники нашого покоління не панікують, спокійно і тверезо оцінюють обстановку і максимально мобілізують свої духовні й фізичні сили. Загалом, виявляють оптимізм і шукають шляхи вирішення проблем, спираючись на власні сили. При цьому намагаються не втрачати людської гідності і не створювати труднощів для інших. На запитання: «Твій життєвий принцип» в одній з анкет наведено таку відповідь: «Заради краси і досконалості не шкода зусиль і жертв». Вона наче узагальнює всі інші висловлювання, сповнені почуттям обов'язку і відповідальності за свою справу.

Щастя всі, звичайно, розуміють по-різному. Частіше визначали його так: коли всі близькі здо-

рові, коли ти потрібний, коли є улюблена робота, коли в родині взаєморозуміння; коли, переборюючи труднощі, досягаєш заповітної мети.

В анкеті учасників зустрічі було і таке запитання: «Чого в нашому світі більше: байдужості, доброти, обману, чи взаємодопомоги?» Неочікувано найбільше відповіли, що зараз багато байдужості, обману і цинізму. Тільки кілька людей визнали, що доброти і взаємодопомоги все-таки більше. Це були в основному ті, на долю яких, як нам відомо, випало багато труднощів і випробувань, у сімейному житті вони зазнали важких втрат.

Представники нашого покоління люблять читати книги, подорожувати, захоплюються риболовлю, у вільний час насолоджуються збиранням грибів і ягід, комфортно позувають себе вдома і на дачі (у колі родини та друзів), фізичну форму підтримують пішими прогулянками і роботою на дачній ділянці. Ми надаємо перевагу класичному мистецтву: в поезії – це «Срібний вік», у живописі – передвижники, у музиці – арії з опер італійських і російських композиторів, у танцях перевага надається танго і вальсу. І, на жаль, невиправдано мало використовуємо комп'ютери в повсякденному житті.

Юрій Смець, проф., випускник КПІ 1960 р.



Випускники 1960 р. електротехнічного факультету КПІ. Вересень 2010 р.

### «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

03056, Київ-56  
проспект Перемоги, 37  
корпус № 1, кімната № 221

gazeta@kpi.ua  
гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор  
В.В.ЯНКОВИЙ

Провідний редактор  
В.М.ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор  
Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка  
Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір  
О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор  
О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130  
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ-інк»,  
м. Київ, бульвар Лепсе, 4  
Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.  
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.

### для душі

\*\*\*  
Мій юний друже, радити нелегко.  
Але одну пораду все ж я дам:  
Життя тебе тягнучиме у легло,  
А рай в душі збудуєш тільки сам.  
Цей рай – духовний світ твій.

І у ньому

Є таїна і мрій, і ворожби.  
Хоч де б ти був:

в чужих краях чи вдома –  
Духовний світ з тобою назавжди!  
Найперший тест духовного здоров'я:  
Чи мліє серце, бачачи красу?  
Душа твоя повинчана з любов'ю?  
Суд совісті чи є найвищий суд?  
Якщо ти зміг створити простір духу  
З поезії, любові й каяття,  
Переживеш і скруту, і наругу.  
Життя душі, по суті, й є життя!

\*\*\*

Дійти умієш до мети  
І думаєш – у цьому щастя.  
Робота й гроші – це лиш засіб,  
А сенс життя – себе знайти!

\*\*\*

Хоч що б робив, робитиму все так,  
Неначе це моя остання справа.  
Робота має мати смисл і смак,  
І тільки потім – гроші чи то славу!

\*\*\*

Так хочеться змінити світ на краще!  
Ну хай не світ, хоч тих, кого любив.  
Роками б'юся, а ніхто, нізащо  
Мінятися не хоче, хоч убий!  
Коліс про це мені казала мати:  
«Життя людське –  
це вищий Дар Небес.  
Нам не дано чужі світи міняти.  
Живи собою! Змінюй сам себе!»

Віталій Іващенко